

uvnitř krbu, ani v zemědělství, všechno zničí nemocí, jarní osemi zmrzne, zralé obilí shnije a tak je tomu po mnoho let. Tehdy mu Ennoch prozradil: „Já jsem Getheren ze Shathu,“ a vyprávěl mu, jak se vydal na led a co tam zažil. Na konci vyprávění řekl: „Vzkaž všem v Shathu, že si беру zpět své jméno i své prokletí.“ Několik málo dní nato Getheren onemocněl a zemřel. Pocesitný předal vzkaz a od té doby prý zase Shath prosperuje, všechno je, jak má být, na poli, doma, v krbu.

Šilenný král

KAPITOLA TŘETÍ

Dlouho jsem spal a zbytek dopoledne jsem se pak probíral svými poznámkami o etiketě vyžadované v paláci, a také postřehy o psychologii Gethenů, o jejich chování, s nimiž se vrátili mi předchůdci–průzkumníci. Nevnímал jsem, co čtu, což tak moc nevadilo, protože jsem to znal z paměti a hleděl jsem do toho jen proto, abych umlčel vnitřní hlas, který mi pořád našeptával: *Všchno špatné*. Když se nechtěl nechat umlčet, hádal jsem se s ním a tvrdil jsem, že si mohu poradit i bez Estravena, možná lépe než s ním. Stejně to tady byla práce pro jednoho. První mobil je jen jeden. První poselství z Ekumenu pronáší na kterémkoli světě jediný hlas, jeden člověk z masa a kostí, jediný přítomný, sám. Je klidně možné, že ho zabijí, jako zabili Pellega na 4-Tauru, nebo že ho zavřou k bláznům, jak to udělali prvním třem mobilům na Gao, jednomu po druhém; nicméně se to tak praktikuje dál, protože se to osvědčilo. Jeden hlas, který sděluje pravdu, je údernější než celé flotily a armády z dlouhodobého pohledu; vyžaduje to dlouhou dobu, ale času má Ekumen spousta... *Ty ne*, ozval se vnitřní hlas, ale pod tíhou mých argumentů zmkl a já jsem dorazil do paláce k audienci u krále o Druhé hodině klidný a odhodlaný. Ovšem už v předpokojí, než jsem vůbec spatřil krále, jsem měl pozbyt klidu i odhodlanosti.

Strážé a služebnictvo v paláci mě dlouhými chodbami a síněmi královského domu uvedli do předpokoje. Pobočník mě požádal, abych počkal, a zanechal mě samotného v místnosti s vysokým stropem a bez oken. Postával jsem tam, vyšňořený na audienci u královského majestáta. Prodal jsem svůj čtvrtý rubín (průzkumníci totiž nahlásili, že Gethenové si cení drahokamů stejně jako Terrané, a tak jsem si na Zimní planetu přinesl plnou kapsu drahokamů, abych nestrádal) a třetímu zisku jsem utratil za oblečení na včerejší průvod a dnešní audienci: všechno jsem měl nové, velmi těžké

a důkladně vypracované, jak je u oblečení v Karhide běžné; bílá košile správně z proužek kožešiny, šedé kalhoty pod kolena, dlouhá tunika z modrozelené kůže, podobná kytlici, zvaná *hieb*, nová čepice, nové rukavice, zastřené ve správném úhlu pod opaskem, spuštěným přes hieb, nové vysoké boty... Jistota, že jsem dobře oblečen, jen posilovala můj pocit klidu a odhodlání. Klidně a odhodlaně jsem se rozhlížel kolem sebe.

Podobně jako celý královský dům i tato místnost byla vysoká, červená, stará, holá, ve vzduchu bylo cítit zahučlý chlad, jako by sem průvan nepřicházel z jiných místností, ale z jiných staveb. Oheň v krbu sice praskal, ale k ničemu to nebylo. Omě v Karhide mají zahřát duši, ne tělo. Mechanicko-průmyslový věk vynálezů byl v Karhide nejméně před třemi tisíci lety a za těch třicet století vyvinuli vynikající a hospodárné ústřední topení, využívající páru, elektřinu a jiné látky; ve svých domech ho však neinstalují. Kdyby ho zavědli, pozbyli by zřejmě svou fyziologickou odolnost vůči počáslí, jako když arktickým ptákům drženým v teple a pak znovu vypuštěným ven omrzou nohy. Mně, tropickému ptákoví, však bylo zima, jinak zima venku, jinak zima uvnitř, ale usavrčivé jsem byl více či méně prokřelý. Abych se zahřál, popocházel jsem sem a tam. Kromě mě a krbu toho moc v tomto dlouhém předpokoji nebylo: stolička a stůl, na němž stála miska s prosláhlými kankinky a starodávne rádio z vyřezávaného dřeva se sříbrymi a kostěnými inkrustacemi, parádní ukážka řemeslné dovednosti. Hrál šeptem a já jsem ho neaporně zesílil, protože jsem zaslechl, že monotonní skandování či prozpěvování, které se celou dobu z rádia linulo, vystřídal přehled zpráv z paláce. Karhidané zpravídala moc nečtou a raději zprávy i literaturu slyší, než vidí; knihy a různé typy televizního přenosu jsou méně běžné než rozhlas, a noviny neexistují vůbec. Ranní přehled zpráv jsem zaspal a i teď jsem poslouchal na půl ucha, myšlenkami jsem byl jinde, dokud mou pozornost nepoutalo několikrát opakování stejného jména. Zastavil jsem se. Co to hlásí o Estravenovi? Právě četli znovu nějaké prohlášení.

„Theren Harth rem ir Estraven, lord z Estre v Kemmu, pozbývá tímto nařízením svou hodnost v království a křeslo ve šromážděních království a je vykážán z království a všech panství Karhide. Neopustí-li království a všechna panství do tří dnů nebo navrátí-li se během svého života do království, budíž kýmkoli zabít bez vyme-

sení rozsudku. Žádný občan Karhide nedovolí, pod trestem uvěznění, aby na něho Harth rem ir Estraven promluvil nebo pobýval v jeho domě nebo na jeho pozemcích, zároveň se všem občanům Karhide zakazuje dávat a půjčovat mu peníze či zboží, jakož i splácet případné dluhy, pod trestem vězení a pokuty. Vězte, spoluobčané Karhidané, že zločin, pro který je Harth rem ir Estraven vyhoštěn, je zločin zrady: soukromě i veřejně ve Šromážděních a paláci prosazoval, zastiřaje to svou oddaností králi, aby Karhide odhodila svou svrchovanost a vzdala se své moci a stala se tak méněcennou podřízenou zemí v jistém Svazu národů, k čemuž budíž ihned řečeno, že žádný takový Svaz neexistuje, ja pouhým vynálezem a ne podložným výmyslem jistých zrádců osunujících spiknutí, jejichž cílem je oslabit autoritu krále a tím celé Karhide ve prospěch skutečných a existujících nepřátel země. Odgurny Tuwa, Osmá hodina, palác v Ehenangu: ARGAVEN HARGE.“

Toto nařízení bylo vytištěno a vyvěšeno po městě na některých vchodech a ukazatelích u silnic a to, co uvádím, je doslovný přepis jednoho takového výstisku.

Moje první hnutí mysli bylo prosté. Vypnul jsem rádio, aby nemohlo dál vysílat důtky proti mně, a prechal jsem ke dveřím. Tam jsem se samozřejmě zastavil. Vrátil jsem se zpátky ke stolu a krbu a stál jsem. Už jsem nebyl klidný a odhodlaný. Chtl jsem otevřít poutdro a vytáhnout ansibl a poslat na Hain signál *Porádle/Naléhavé!* I toto hnutí mysli jsem potlačil, protože bylo ještě pošetilejší než to první. Naštěstí jsem neměl čas na žádná další. Křídlové dveře na konci předpokojce se otevřely a pobočník ustoupil stranou, abych mohl projít, a ohlašoval: „Gemy Ai“ – jmenuji se Gemy, ale Karhidané nedovedou, /' vyslovit – a nechal mě v Červené síni s králem Argavenem XV.

Ohronná vysoká a dlouhá místnost, tahle Červená síň královského domu. Ke krbům málem nedohlédneš. Málem nedohlédneš ani na trámový strop, ověšený červenými zaprášenými závěsy a praporce, ořepenyemi věkem. Okna jsou pouhé skulinky či štěrbiny v tlustých zdech, světel málo, mdlých a vysoko umístěných. Zavřují svou šestiměstní pout ke králi a mé kroky doprovází vrzáni nových bot.

Argaven stál před prostředním krbem, největším ze tří, na nízkém, rozměrném stupínku či pódiu: malá postava v načervenalém

přímí, s vyklenutým břichem, velmi vzpřímená, tmavá, na jeho situetě nic výrazného kromě záblesků velkého pečelního prstenu, který měl na palci.

Zastavil jsem se u hrany stupínku, jak jsem byl poučen, a nedělal a neřikal nic.

„Přistupte, pane Aii. Posadte se.“

Poslechl jsem a usadil se k prostřednímu křtu na židli vpravo. Tohle všechno jsem měl nacvičeno. Argaven si neseď; stál tři metry ode mne, za zády mu s hučením šlehaly planety v křtu a po chvíli mě vybědli: „Řekněte mi, co máte na srdci, pane Aii. Přinášíte prý vzkaz.“

Obličej, který se ke mně obrátil, hrou ohně a sítnu brunátný a jakoby rozrytý krátery, byl nezájímavý a krutý jako měsíc, ten matný červenohnědý měsíc Zimní planety. Argaven teď vypadal méně královsky a méně mužně než z dálky, když byl mezi svými dvořany. Měl slabý hlásek a svou divokou pomatenou hlavu držel v úhlu, který budil zdání zvláštní arogance.

„Můj pane, co jsem vám chtěl říct, se mi úplně vykouřilo z hlavy. Právě jsem se totiž dozvěděl, že lord Estraven upadl v nemilost.“

Argaven se tomu zasmál, nápadně afektovaně zkroutil obličej. Jeho řezavý smích připomínal běsnící ženu, která předstírá, že se dobře baví. „Čert ho vem,“ řekl, „toho pyšného a falešného křivopřísežníka a zrádce! Vy jste s ním večera večer jedl, že? A on vám vyprávěl, jak je vírný, jak ovládá krále, jak se vám se mnou bude snadno jednat, protože on o vás se mnou mluvil, ne? Že vám to říkal, pane Aii?“

Váhal jsem.

„Tak já vám povím, co mi o vás vykládal, jestli vás to zajímá. Radil mi, abych vás nepřijímal, abych vás nechal vyčkávat v nejistotě, případně abych vás vystřadil do Orgoreynu nebo na Ostrov. Celý poloměsíc to do mne hustil. Zatracená nesytálost! A nakonec jsme do Orgoreynu vystřadili jeho, ha, ha, ha—!“ Zase ten řezavý falešný smích, a ještě přitom zatleskal rukama. V tom momentě se mezi závěsy na konci pódia neslyšně objevil osobní strážce. Argaven na něho vztekle zavrtěl a on zmizel. Argaven přistoupil blíž ke mně, pořád se smál, pořád cosi vrčel a upřeně na mě hleděl. Tmavé duhovky jeho očí žhnuly tak trochu

do oranžova. Měl jsem z něho o hodně větší strach, než jsem předpokládal.

Nenapadla mě jiná možnost, jak zareagovat na jeho blábol, než vsadit na otevřenost. Řekl jsem: „Nezbývá mi než se vás zeptat, pane, jestli i já jsem podle vás zapleten do Estravenova zločinu.“

„Vy? Ne.“ Prohlížel si mě ještě důkladněji. „Já sice nevím, co vlastně k čertu jste, pane Aii, jestli sexuální zřůda, nebo umělá přišera, nebo násvětník z panství prázdna, ale zrádce nejste, jen jste se stal nástrojem jednoho takového. Nástroje já netrestám. Ty škodí jen v rukou špatného řemeslníka. Dovoďte, abych vám dal jednu radu.“ Argaven to vyřkl s nezvyklým důrazem a uspokojením a už tehdy mně napadlo, že za uplynulé dva roky mně nikdo jiný nikdy žádné rady nedával. Všichni odpovídali na otázky, ale nikdy otevřeně neradili, ani Estraven, ani když mi nejvíc pomáhal. Určitě to souvisí se shifrovaním. „Nenechte se nikým využívat, pane Aii,“ říkal král. „Nenechte se vláhnout do politikářeni. Říkejte si své vlastní lži, dělejte si po svém. A nikomu nevěřte. To jste věděli? Nikomu nevěřte. K čertu s tím proslhaným chladnokrevným zrádcem, já jsem mu věřil. Já jsem mu navlékl na ten jeho zatracený křk stříbrný řetěz. Škoda že jsem ho na něm rovnou neoběsil. Nikdy jsem mu nevěřil. Nikdy. Nevěřte nikomu. Ať si hladoví někde v Mishnory v žumpách s odpadky, ať mu shnijí vnitřnosti, nikdy—“ Král Argaven se třásl, dusil se, lapal po dechu, znělo to, jako by se dával, a obrátil se ke mně zády. Kopl do polen ve velkém křtu, až se rozléty jiskry a huště mu dopadaly na obličej, na vlasy, na čerňnou tuniku a on je chytal s otevřenou náručí.

Aniž se otočil, znovu prořzl vzduch jeho nepřijemný hlas.

„Řekněte mi, pane Aii, co máte na srdci.“

„Mohu se vás na něco zeptat, pane?“

„Můžete.“ Kolébal se z nohy na nohu, pořád tvářil k ohni. Musel jsem oslovit jeho záda.

„Věříte, že jsem skutečně tím, co říkám?“

„Estraven zařídil, že mi lékaři o vás posílali nekonečné pásky a další chodily od techniku z Dilen, kde mají vaše vozidlo, a tak dále. Všichni to nebudou lháři a všichni tvrdí, že nejste lidský tvor. Tak co tedy?“

„To tedy znamená, pane, že jsou další taková jako já. Že jsem reprezentant...“

„Toho svazu, té mocnosti, ano, v pořádku. Proč vás sem poslali, na to chcete, abych se vás zeptal?“

„Těbaže Argaven možná není duševně v pořádku ani mu to příliš nepálí, získal za ta léta praxi v tom, jak se vyhnout přímému sdělení a jak vyprovokovat k odpovědi ‚profilitáče‘, a vypracoval se v řečnických jemnostech, jakých v konverzaci užívají ti, jejichž životním cílem je dosažení a udržení shifrethoru na vysoké úrovni. Strašně moc o shifrethoru mi bylo pořád ještě záhadou, ale o jednom jeho aspektu jsem něco málo věděl, o aspektu soutěživém a prestižním, a o nepřetržitém konverzačním souboji, který tento aspekt mohl mít za následek. Že s Argavenem nechci vést souboj, ale snažím se o to, abychom si sdělili podstatné věci, to byl sám o sobě nedsdílitelný fakt.“

„Nijak jsem se s tím, pane, netajil. Ekumen chce navázat spojení se zeměmi Getheenu.“

„Proč?“

„Materiální výhody. Rozšíření znalostí. Zvýšení komplexnosti a intenzity inteligentního života. Rostoucí soulad a sláva Boží. Zvědavost. Dobrodružství. Potěšení.“

Nemluvil jsem jazykem vládnoucích, jazykem králů, dobyvatelů, diktátorů, generálů; v něm totiž odpověď na jeho otázku neexistovala. Argaven civěl do ohně, přešlapoval z nohy na nohu, vypadal nakvašeně, a jako by ani moc nevnímal.

„Jak je vlastně velké to Království Nikde, ten váš Ekumen?“

„Ekumen zahrnuje osmdesát tři obyvatelných planet a na nich asi tři tisíce národností a etnických skupin –“

„Tři tisíce? Aha. Tak mi teď vysvětlíte, proč bychom my, jeden proti třem tisícům, měli mít cokoli společného se všemi těmi zeměmi přišer žijících tam kdesi v Prázdnu?“ Obrátil se teď, aby se na mě mohl podívat, a protože z jeho strany pokračoval onen souboj, položil technickou otázku, byl to téměř víp. Ale špatný víp. Choval se, jak mě varoval Estraven, nejlíp a vyděšeně.

„Tři tisíce národností na osmdesáti třech světech, pane; ale na ten, který je nejbliž Getheenu, trvá cesta lodí, pohybuující se skoro rychlostí světla, sedmáct roku. Jestli vás třeba napadlo, že by se Gethen vystavil útokům a zneužívání takových sousedů, měl byste uvážít vzdálenost, ve které žijí. Nikdo se nebude obtěžovat vést útok vesmírem.“ Nemluvil jsem o válce z jednoho prostého důvo-

du; v karhištině pro ni neexistuje slovo. „Avšak obchodování se vyplácí. S nápady a technologiemi, které se dají předat pomocí ansiblu; se zbožím a artefakty, které je možno poslat lodí s posádkou či bez posádky. Velvyslanci, učenci a obchodníci, někteří z nich by sem mohli přicestovat; a od vás by zase mohli vyrazit ven. Ekumen není království, ale koordinátor, středisko transakcí a vědění; bez něho by bylo dorozumívání mezi světy lidí jen nahodilé, výměna zboží velmi riskantní, jak si dovedete představit. Lidský život je příliš krátký na to, aby se vypracoval s časovými skoky mezi světy, v případě, že by k zastištění neexistovala žádná síť a žádné ústředí, žádné vedení, žádná spojitost; proto se světy stávají členy Ekumenu... Víte, pane, všichni jsme lidé. Jeden jako druhý. Všechny obydlené světy byly kdysi dávno osídleny z jednoho světa, Hainu. Lišíme se, ale všichni jsme synové téhož křbu...“

Nic z toho krále neupoutalo ani nepřesvědčilo. Ještě jsem chvíli pokračoval, snažil jsem se ho přivést k tomu, že přítomnost Ekumenu by jeho nebo karhišský shifrethor postílala, a ne ohrozila, ale nemělo to smysl. Stál tam zarputile, jak stará vydra v kleci, klátil se dopředu a dozadu, přešlapoval z nohy na nohu, pohupoval se, křečovitě se zasklebil a odhalil přitom zuby. Zmlkl jsem.

„Jsu všichni tak černí jako vy?“

Getheňané jsou většinou žlutohnědí nebo červenohnědí, ale viděl jsem hezkou řádku tak tmavých, jako jsem já. „Někteří jsou černější,“ odpověděl jsem mu, „jsme všech možných barev,“ a otevřel jsem pouzdro (než jsem došel do Červené síně, čtyřikrát mi ho stráže zdvořile prohlédly), ve kterém jsem měl svůj ansibl a několik obrázků. Tyto obrázky – filmy, fotografie, malby, aktiva a nějaké krychle – tvořily malou galerii Člověka: člověka, jenž obývá Hain, Chiffewar a Cetiany, S a Terru Altenu a Uttermost, Kapetyr, Ollul, 4-Taurus, Rokanan, Ensho, Cime, Gde a Sheashel Haven. Král bez vahného zájmu na pár jen tak mrkl, „Co je toto?“

„Osoba z Cime, žena.“ Musel jsem použít slovo, kterým by Getheňané označili jediné osobu v nejvyšší fázi kemneru, jinak se ještě nabízelo slovo pro samici.

„Nepřetřítě?“

„Ano.“

Pustil krychli a dál se vestoje pohupoval z nohy na nohu, hleděl

na mě nebo spíše za mě, světlo z ohně se mu míhalo po obličejích. „Oni jsou všichni takoví – jako vy?“

Zdolání této překážky jsem jim nebyl schopen usnadnit. Nakonec se musí naučit se s ní vypořádat.

„Ano. Sexuální fyziologie Gethenů, alespoň pokud víme, nemá nikde mezi lidskými bytostmi obdoby.“

„Takže všichni tam, na těch ostatních planetách, nepřetržitě kemmerují? Společnost zvrhklá? Tak to formuloval lord Tibe; a já jsem si myslel, že si dělá legraci. Třeba to tak opravdu je, ale je to odporná představa, pane Aii, a já nevidím důvod, proč by zdejší lidské bytosti měly vyhledávat a tolerovat nějaké styky s tvory tak přišerně odlišnými. Jenže vy jste tu možná proto, abyste mě upozornili, že v této záležitosti nemám na výběr.“

„Všbět, pro celou Karhide, leží jen a jen na vás, pane.“

„A co když vás odsud vypereduju?“

„No tak půjdu. A třeba to zkusím někdy znovu, s jinou generací...“

To zabralo. Vyhrkl: „Vy jste nesmrtelný?“

„Ne, pane, to vůbec ne. Ale dá se využít časových skoků. Kdybych se teď vydal z Getheny na nejbližší svět, Olhul, strávil bych na cestě tam sedmáct let planetárního času. Časokok je schopnost pohybovat se skoro tak rychle jako světlo. A kdybych se tam jen točil a hned se vrátil zpět, těch pár hodin, které bych strávil v lodi, by tady vydalo za plných čtyřiařicet let; a mohl bych začít znova.“ Tahle teorie časokoků, která obvykle lidem vrnkala falešnou představu o nesmrtelnosti, fascinovala každého, kdo mi naslouchal, od rybářů na ostrově Horden po ministerského předse-
du, jeho však nechávala chladným. Ostrým, řezavým hlasem se zeptal: „Co je toto?“ a ukázal na ansibl.

„Ansibl, dorozumívací zařízení, pane.“

„Rádío?“

„Nevyužívá rádiových vln ani žádné formy energie. Princip, na kterém pracuje, konstanta simultánnosti, je do jisté míry obdobný gravitaci –.“ Zase jsem pozapomněl, že nemluvim s Estravenem, který si přechel všechna hlášení o mně a který se zaujímá a chápevě naslouchal mým vykladům, nýbrž se zanděným králem. „Ansibl umí to, že v jakýchkoli dvou bodech vydá simultánně zprávu. Kdekoli. Jeden bod musí být pevný, na některé planetě o jisté

hmotnosti, druhý konec je však přenosný. To je ono, tady tento konec. Nastavil jsem souřadnice na prasevět Hain. Lodi NAFAL trvá cesta mezi Hainem a Gethenem šedesát sedm roků, ale když tady vytkám nějaký vzkaz, na Hainu ho dostanou v téže chvíli, kdy já ho píšu. Chtěl byste se na něčem domluvit se stability na Hainu, pane?“

„Neumím jazyk obyvatele Prázdna,“ vymlouval se král a zase nasadil svůj tupý a záhadný úsměv.

„Bude tam připraven asistent – já jsem je totiž upozornil –, který umí karhidsky.“

„Cože? Jak to?“

„Jak víte, já nejsem první cizinec, který je na Gethenu. Předemnou tu byla skupina průzkumníků, kteří svou přítomnost neohlásili, ale vydávali se za Gethenany a rok cestovali křížem krážem po Karhide a Orgoreynu a Souostrovi. Když odletěli, podali zprávu Radám Ekumenu; to bylo před více než čtyřiceti lety, za vlády vašeho dědečka. Jejich zpráva byla mimořádně příznivá. No a já jsem nastudoval informace, které oni nashromáždili, a jazyk, který znamenali, a přiletěl jsem sem. Chcete vidět to zařízení v chodu, pane?“

„Nemám rád triky, pane Aii.“

„To není trik, pane. Vaši vlastní vědci zkoumali –“

„já nejsem vědec.“

„Jste panovník, můj pane. A lidé stejného postavení na prasevěti Hainu od vás očekávají vzkaz.“

Vrhl na mě divoký pohled. Ve snaze polichotit mu a upoutat jeho zájem jsem ho zahnal do úzkých – znovu otázka prestiže. Celé to snažení nebylo na nic.

„Dobře. Tak se toho strojíku zeptejte, co dělá z člověka zrádce.“

„Pomalu jsem vyfukal na klávesách, které byly uzpůsobeny karhidské abecedě: „Král Argaven z Karhide se ptá stability na Hainu, co dělá z člověka zrádce.“ Písmena zazářila na malé obrazce a zmizela. Argaven to pozoroval, jeho neklidné přešlapování na chvilku ustalo.

Následovala pauza, dlouhá pauza. Někdo dvaasedmdesát světelných let odtud teď bezpochyby horečně děroval požadavky do jazykového počítače pro karhidsčinu, ne-li do počítače, v němž byly uloženy filozofické problémy. Nakonec z obrazovky zaskvíla jasná

písmena, zůstala tam na moment a pomaloučku se zhrácela. „Králi Argavenovi z Karhide na Gethenu, pozdravy. Nevím, co dělá z člo- věka zrádce. Žádný člověk sám sebe nepovažuje za zrádce; proto je těžké to zjistit. S úctou, Spinnolle G. F., za stability, v Saire na Hainu, 93/1491/45.“

Když byl pásek nahrany, vytáhl jsem ho a podal Argavenovi. Nechal ho na stole, šel zase k prostřednímu krbu, skoro do něho vstoupil, kopal do rozžhavených polen a rukama srážel k zemi jiskry. „Takovou užitečnou odpověď by mi mohl dát kterýkoli věštec. Odpovědi nestačí, pane Aii. Ani vaše krabička, váš strojek. Ani vaše vozidlo, vaše loď. Spousta podvodů a jeden podvodník. Chcete, abych vám, vašim povídačkám, vašim vzkazům věřil. Ale proč bych jim měl věřit? A proč bych je měl poslouchat? Jestli je tam někde mezi hvězdami osmdesát tisíc světů plných příšer, z toho? My od nich nic nechceme. My jsme si zvolili svou cestu a už po ní dosti dlouho kráčíme. Karhide je na rozhraní nové epochy, velkého nového věku. My si půjdeme svou vlastní cestou.“ Zavaňal, jako by mu vyschl zdroj jeho argumentů – především asi ne jeho argumentů. Jestliže Estraven už nebyl královým uchem, byl jim někdo jiný. „A kdyby existovalo něco, co ti Ekumenové chtějí od nás, nebyli by poslali vás samotného. Je to podfuk, ne- jasný vtip. Cizinců by tu byla aspoň tisícovka.“

„Ale otevření dveří nevyžaduje tisíc mužů, můj pane.“

„Co by ne? Aby je udrželi otevřené.“

„Ekumen počká, dokud je neotevřete, pane. Nic vám nebude vnucovat. Byl jsem vyslán sám a zůstanu tady sám, abyste se mě nebáli.“

„Nebáli?“ zopakoval král, otočil tvář zřivenou stíny, šklebil se, mluvil hlasitě a vřiskavě. „Ale já se vás bojím, vyslanče. Já se bojím těch, kteří vás poslali. Bojím se lhářů, bojím se podvodníků a nejvíc se bojím tříké pravdy. A proto vládnou své zemi doboře. Pro- tože jen strach ovládá lidi. Nic jiného nefunguje. Nic jiného netrvá dostatečně dlouho. Jste tím, čím podle vás jste, přesto jste podfuk, nejasný vtip. Mezi hvězdami není nic než prázdno a strach a tma a vy odlamtuhd přicházíte sám, abyste mě vystrašil. Ale já už strach mám a jsem král. Strach je král. Teď si sbalte svoje lečky a figle a běžte. Toť vše. Nařídil jsem, abyste dostal čestné občanství Kar- hide.“

A tak jsem odcházel od krále, boty mi vrzaly na červené podlaze v červeném šeru sálu, až mě od krále nakonec odřízly dvoukřídlové dveře.

Zpackal jsem to. Na celé čáře jsem to zpackal. Ale když jsem vyšel z královského domu a procházel areálem paláce, nevrstal mi hlavou ani tak můj neúspěch, ale Estravenova role v něm. Proč ho král vyhnal za to, že hájil záležitost Ekumenu (což, jak se zdálo, bylo podstatou toho prohlášení), když (podle krále samotného) dělal pravý opak? Kdy začal radit králi, aby se mi vyhnul, a proč? Proč byl vyhoštěn a já zůstal na svobodě? Kdo z nich lhal víc a proč k čertu lhal?

Došel jsem k závěru, že Estraven, aby si zachránil kůži, a král, aby si zachránil tvář. Vysvětlení to bylo krásné. Ale lhal mi vlastně někdy Estraven? Přišel jsem na to, že nevim.

Míjel jsem Červený rohový dům. Branka do zahrady byla otevřená. Nahlédl jsem dovnitř na seremy, sklánějící bílé větve nad tmavým jezirkem, na chodníčky z bílých cihel, které v poklidném šedém světle odpoledne vypadaly opuštěně. Ve stínu kamenné u je- zírka ještě ležela trocha sněhu. Myslel jsem na Estravena, jak tam na mě večera večer v té chumelenici čekal, a pocítil jsem opravdo- vou lhost nad člověkem, kterého jsem ve věčejším průvodu viděl, jak je zprocený a nádherný pod tíhou své panoplie a moci, nad člo- věkem na vrchole kariéry, schopným a vznešeným, který je odrovnaný, skončil, tečka. Pechá k hranici, tři dny za ním jeho smrt, nikdo s ním nemluví. Trest smrti je v Karhide ojedinelý. Život na Zimní planetě je už tak dost tvrdý, lidé tedy většínou nechávají smrt na přírodě nebo na zlobě, ne na zákonu. Uvažoval jsem, jak asi, s takovým rozsudkem v patách, bude utíkat. Autem ne, ta jsou tady majetkem paláce; převezte ho nějaká loď nebo zeměloď? Jde pěšky po silnici a nese si, co je schopen unést? Karhidané obvykle chodí pěšky; nemají totiž žádná tažná zvířata, žádné létací dopravní prostředky, počasi po většínu roku zpomaluje provoz motorových vozidel, a není to národ, který by měl naspěch. Představoval jsem si, jak se tento hrdý člověk namáhavě plahočí do exilu, krok za kro- kem, malá postava na dlouhé silnici mřící na západ k zálivu. Toto všechno mi procházelo hlavou, když jsem šel kolem branky Červe- něho rohového domu, ale hned jsem to z hlavy vypustil; zároveň se

zmatenými spekulacemi ohledně Estravenových a králových čini a motivů. Skončil jsem s nimi. Zpackal jsem to. Co dáš?

Měl bych jít do Orgoreynu, což je soused a soupeř Karhide. Ale když už bych tam byl, je docela možné, že bych měl problémy s návratem do Karhide, a tady jsem věci nedokončil. Musel jsem si připomenout, že splnění úkolu, který mi uložil Ekumen, mi může zabrat, a s největší pravděpodobností zabere, celý život. Žádný spěch. Není poříbka se hrnout do Orgoreynu, než se dozvím víc o Karhide, zejména o pevnostech. Dva roky jsem odpovídal na otázky, teď je budu klást. Ale ne v Erhenangu. Konečně jsem pochopil, že to bylo od Estravena varování, a i když jsem mu nemusel věřit, nemohl jsem ho brát na lehkou váhu. Říkal mi vlastně, jakkoli nepřímo, že bych měl odejít z města a od dvora. Nevím, proč jsem si vzpomněl na zub lorda Tiba ... Král mi dal čestné občanství země; a já ho využiji. Jak se říká ve škole na Ekumen, není-li z nějaké činnosti užitek, sbírej informace; není-li užitek z informací, spi. Ospalý jsem ještě nebyl. Vydám se na východ do pevnosti a budu nejspíš sbírat informace od věštců.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Devatenáctý den

Východokarhidský příběh, jak ho v krbu Gorinhering vyprávěl Tობოიd Chorchawa a zaznamenal G. A., 93/1492.

Lord Berosty rem ir Ipe přišel do pevnosti Thangering a nabídl čtyřicet berylů a půlroční úrodu ze svých sadů jako cenu za věštbu a byla to cena přijatelná. Snovači Odrenovi položili otázku, která zněla *V který den zemřel?*

Věštcí se shromažďovali a společně se odebrali do tmy. Na konci tmy Odren vyslovil odpověď: *Zemřel v Odstreih* (19. den kterého-toli měsíce).

„V kterém měsíci? Za kolik roků?“ křičel Berosty, ale pouto bylo přerušeno a nedostalo se mu odpovědi. Vběhl do kruhu a padl snovače Odrena pod krkem a škrtil ho a křičel, že jestli nedostane žádnou další odpověď, zlomí mu vaz. Ostatní ho odláhli pryč a drželi ho, ačkoli to byl pořádný silák. Snažil se z jejich sevrění vyprostit a vykřikoval: „Odpovězte mi!“

Odren řekl: „Odpověděli jsme vám a vy jste zaplatil. Bězte.“

Vzteky bez sebe se pak Berosty rem ir Ipe vrátil do Charuthe, třetího panskví své rodiny, chudého místa v severním Osnorieru, který ještě víc ožebračil, když dával dohromady, čím zaplatit za věštbu. Zavřel se v opevněném místě, v nejvyšších místnostech krbové věže, a nevycházel ven, ať přišel přítel nebo nepřítel, doba seti nebo sklizně, kemmer nebo útok zvenku, celý měsíc a další a další a šest měsíců uběhlo a deset měsíců uběhlo a on pořád jako zajatec vězel ve svém pokoji a čekal. V Ommenherhad a Odstreih (18. a 19. den měsíce) nikdy nic nejedl, nepil, ani oka nezamhouřil.

Jeho kemmer láskou i přísahou byl Herbor z klanu Geganner. Tento Herbor přišel v měsíci Grende do pevnosti Thangering a oslovil snovače: „Prosím o věštbu.“

„Čím můžete zaplatit?“ zeptal se Odren, protože viděl, že ten